

Maatpakbegeleiding werkzoekenden naar ondernemerschap

VIONA-studieopdracht

An De Coen & Maarten Gerard, IDEA Consult

Arbeidsmarktcongres Steunpunt WSE

11 februari 2015

Agenda

- ▶ Doelstellingen van de opdracht
- ▶ Drie trajecten naar ondernemerschap
- ▶ Overzicht onderzoeksmethoden
- ▶ Voornaamste conclusies & aanbevelingen

Doelstellingen van de opdracht

Context

- ▶ Sterk investeren in ondernemerschap
- ▶ Initiatieven op het raakvlak tussen werk, (sociale) economie & onderwijs

Focus

- ▶ Uitstroom uit werkloosheid & op de arbeidsmarkt ondervertegenwoordigde groepen
- ▶ ESF-project 'Ondernemen werkt' ('Maak werk van je zaak') vanuit Werk Activiteitencoöperaties vanuit Sociale Economie

Doelstellingen

- ▶ Procesevaluatie en resultaatevaluatie van de trajecten
- ▶ Aanbevelingen doen die leiden tot een voorstel van een model voor structurele inbedding.

Drie trajecten naar ondernemerschap

1. Ondernemen werkt (Werk)
2. Maak werk van je zaak (Werk)
3. Activiteitencoöperaties / Starterslabo's (Sociale Economie)

▶ Doelgroep:

- ▷ Werkzoekenden met een concreet ondernemersidee

▶ Nodige beroepskennis moet aanwezig zijn

- ▷ OW: ook nodig startkapitaal en starten in hoofdberoep
- ▷ AC: 6 maanden werkloos + beperkte materiële investeringen vereist

▶ Uitkering behouden, maar degressief + beschikbaar op arbeidsmarkt

- ▷ AC: geen verdere degressiviteit na 1 jaar werkloosheid + rechten van werkzoekende in opleiding (vergoeding van €2/u in de facturatiefase)

▶ MWVJZ: ook personen bedreigd met collectief ontslag

Drie trajecten naar ondernemerschap

1. Ondernemen Werkt

- ▶ ESF-project met Unizo als promotor
- ▶ van 1 november 2008 tot en met 28 februari 2013 (2x verlengd)
- ▶ Opbouw van het traject – maximale looptijd: 1 jaar
  - ▷ **Verkenningfase** (3 tot 6 maanden)
    - Haalbaarheid van ondernemersidee onderzoeken
    - Opmaak en uitwerking van ondernemersplan staat centraal (+ bedrijfsbeheer)
    - Persoonlijk Opleidingsplan en Persoonlijk Actieplan
  - ▷ **Voorbereidingsfase** (max. 6 maanden)
    - Uitvoeren van persoonlijk actieplan
    - Maandelijks opvolging
    - Vrijblijvende workshops en infosessies ter ondersteuning

Drie trajecten naar ondernemerschap

2. Maak werk van je zaak

- ▶ ESF-project met Syntra-Limburg als promotor
- ▶ van 1 oktober 2013 tot en met 31 december 2015
- ▶ Opbouw van het traject – maximale looptijd: 1 jaar
  - ▷ Maatwerk staat centraal via rugzakje (€500) voor opleidingen uit de menukaart
  - ▷ **Initiële screening en informering**
    - Wekelijks in de regionale Syntra
    - Collectieve infosessie + individuele intake
  - ▷ **Oriënteringsfase** (max. 6 maanden)
    - Opmaak Persoonlijk Opleidingsplan en Persoonlijk Actieplan
    - Output: diploma bedrijfsbeheer, haalbaarheidsstudie / business plan
  - ▷ **Begeleidingsfase** (max. 6 maanden)
    - Uitvoeren van persoonlijk actieplan – concrete acties naar opstart

Drie trajecten naar ondernemerschap

3. Activiteitencoöperaties / Starterslabo's

- ▶ Sociale Economie als subsidiërende overheid (via jaarlijks M.B.)
- ▶ Sinds 2002 operationeel; sinds 2009 in elke Vlaamse provincie
- ▶ Opbouw van het traject – maximale looptijd: 18 maanden
  - ▷ **Intake**
    - Individueel met één van de coaches
    - Na positieve beoordeling: doorstroom naar 1 van de 3 opstartmomenten per jaar
  - ▷ **Verkenning** (max. 6 maanden)
    - Opstellen van ondernemersplan via collectieve workshops + individuele coaching
    - Prospectie na een positieve (externe) beoordeling
  - ▷ **Facturatie** (max. 12 maanden)
    - Uitbouwen van de activiteit vanuit de coöperatie, i.e. beschermd

Combinatie van kwalitatieve & kwantitatieve onderzoeksmethoden

Analyse van administratieve gegevens

- ▶ Documenten
- ▶ Beschrijvende profielanalyse & regressieanalyses

Interviews

- ▶ 6 verkennende face-to-face interviews
- ▶ 5 groepsgesprekken met deelnemers
- ▶ 4 groepsgesprekken met consulenten

Strategische workshop

- ▶ Brainstorm met 9 verschillende stakeholders
- ▶ Methode: 'Thinking heads' – Edward de Bono

Conclusies m.b.t. instroom i/h traject

Deelnemers vinden hun weg naar VDAB en Unizo

unizo

VDAB

Nood aan informatie

Ondervertegenwoordiging van kansengroepen

Aanbevelingen m.b.t. instroom i/h traject

▶ Sleutelrol voor VDAB

- ▷ Specialist voor het begeleiden van werkzoekenden
- ▷ Inschatten wie voldoende 'rijp' is voor ondernemerschap

▶ ≠ trajecten voor ≠ doelgroepen

- ▷ Trajecten naar ondernemerschap promoten
- ▷ Profiel scherp stellen
- ▷ Targets conform doelgroep bepalen
- ▷ Werkenden niet per definitie uitsluiten van goede praktijken

▶ Klantvriendelijkheid

- ▷ Aantal doorverwijzingen beperken
- ▷ Maximaal valoriseren van tools & ervaring van de trajecten

▶ Aandacht voor kansengroepen

- ▷ Moeilijker toegang ↔ minder interesse?

Conclusies - Meten & verbeteren van competenties

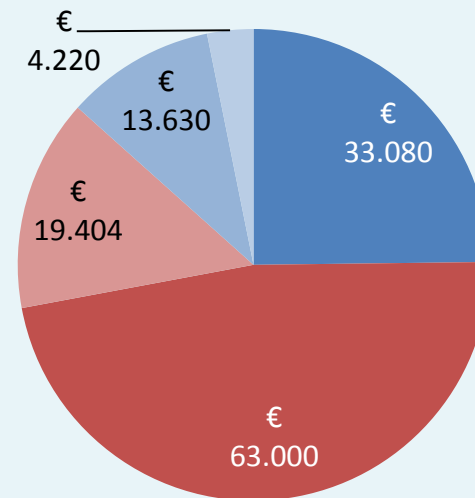
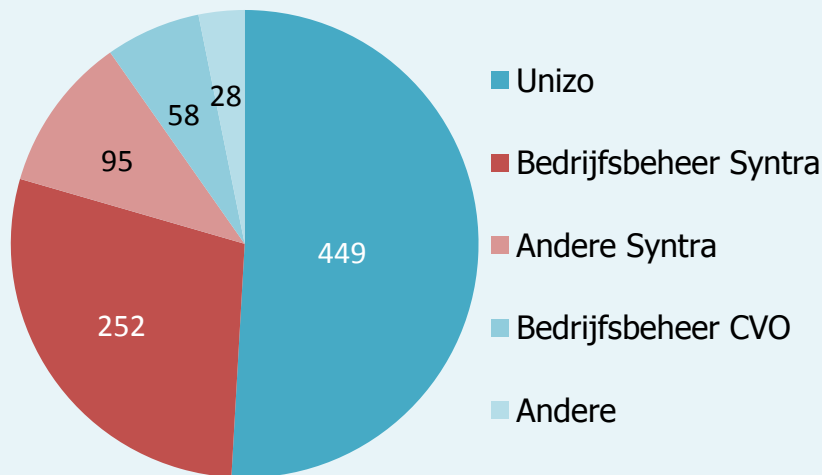
Buikgevoel helpt
competenties inschatten

Opletten voor bias!

- ▶ **Bedrijfsbeheer** = centrale component
  - ✓ **Algemeen aanrader**
  - ✓ **Aanzienlijke hap uit budget**
- ▶ Gemengde gevoelens bij collectieve sessies

Verdeling van de gevolgde **betaalde** opleidingen via de menukaart i.h.k.v. Maak Werk van je Zaak

Aanbevelingen - Meten & verbeteren van competenties

▶ Intake zo objectief mogelijk

- ▷ Objectieve tools vs buikgevoel
- ▷ Beoordelaars bewust maken van mogelijke fouten

▶ Menukaart verder uitrollen

- ▷ Overzicht wordt geapprecieerd – transparantie qua kosten & inhoud
- ▷ Aanbod volledig én up-to-date houden
- ▷ Gebruiksvriendelijk ter beschikking stellen

▶ Bedrijfsbeheer algemeen aanbevelen

- ▷ Niet verplichten!

▶ Evenwicht maatwerk & collectieve sessies

▶ Vraag naar technische opleidingen

- ▷ Mogelijk binnen rugzakje?

Conclusies - Organisatie & begeleiding i/h traject

Wachttijden beperkt via doorverwijzing

- ▶ Persoonlijke begeleiding heeft zijn prijs
- ▶ Traject bepaalt statuut

Op zoek naar rolmodellen

Ruimte voor vormen van misbruik

Shopgedrag

Aanbevelingen - Organisatie & begeleiding i/h traject

- ▶ **Eenzelfde statuut voor deelnemers in ≠ trajecten**
  - ▷ Mate van financiële bescherming mag trajectkeuze niet beïnvloeden
  - ▷ Statuut 'in opleiding'
- ▶ **Voldoende tussentijdse evaluatiemomenten inlassen**
  - ▷ Mogelijk misbruik inperken
  - ▷ Trajecten faseren, werken met sleutelmomenten, MAAR: niet evident in de praktijk!
- ▶ **Systeem van doorverwijzingen optimaliseren**
  - ▷ Aantal stappen beperken om geïnteresseerden niet kwijt te raken
  - ▷ Breed aanbod en snelle opvolging behouden
- ▶ **Meerdere klankborden voorzien**
- ▶ **Eénvormigheid bewerkstelligen tussen Starterslabo's**
  - ▷ Zelfde subsidies en doelstellingen → zelfde manier van werken

Conclusies – Uitstroom & nazorg

Trajecten geven deelnemers een 'head start'

- ▶ Uitstroom hoger dan bij de gemiddelde werkzoekende
- ▶ Meerderheid start eigen zaak op

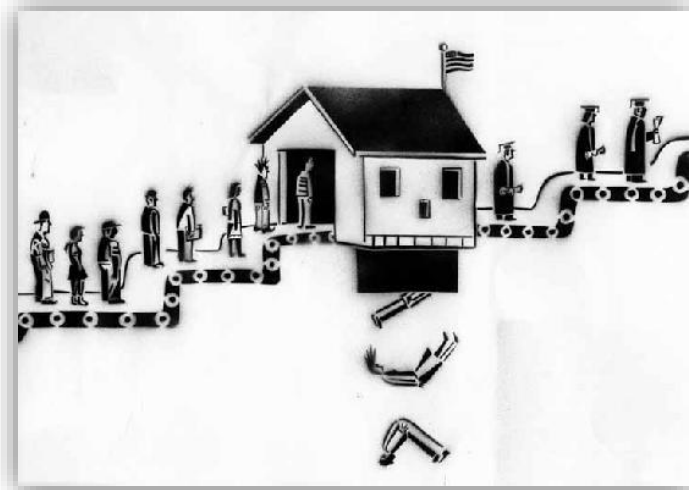

Nazorg?

Doorlopen van traject ook positief voor kansengroepen

- ▶ Niet noodzakelijk lagere uitstroom
- ▶ MAAR: hogere kans op uitval

Aanbevelingen - Uitstroom & nazorg

▶ Investeren in trajecten loont

- ▷ Sterk activerend effect
- ▷ Toe te schrijven aan selectie van deelnemers of inhoud van het traject?

▶ Zorgvuldige uitstroommonitoring vereist

- ▷ Zowel kwantitatief als kwalitatief (tevredenheid, kenmerken van tewerkstelling)
- ▷ Gedurende de startfase (>1 jaar)
- ▷ Eenduidigheid over het referentiemoment van de meting over trajecten heen
- ▷ Reden van stopzetting (gestart? Gedemotiveerd? ...)

▶ Minimum aan nazorg voorzien

- ▷ Vooral op het vlak van boekhouding, financiële begeleiding
- ▷ Vb. via adviescheque, partnerorganisaties, terugkommoment

An De Coen

✉ an.decoen@ideaconsult.be

☎ 02/300.85.03

Maarten Gerard

✉ Maarten.gerard@ideaconsult.be

☎ 02/282.17.72

IDEA
CONSULT *thinking ahead*